

PEP VENTURA

ABANS DEL MITE

QUAN LA SARDANA ERA UN BALL DE MODA

El mite de Pep Ventura (Alcalà la Real 1817 – Figueres, 1875) es va anar bastint i forjant paral·lelament a la invenció i difusió de la sardana com a dansa nacional de Catalunya.

Des de la primera idealització del músic empordanès a la Historia del Ampurdán de Pella i Forgas, la llegenda aconseguí un èxit molt reeixit, sobretot al tombant de segle XX. Les biografies sobre el músic sempre s'han basat, en més o menys mesura, en la imatge romàntica d'un pagès autodidacte, sense solfa, d'infància paupèrrima que, per intercessió de la musa popular, es dedicà a recollir cançons tradicionals catalanes i a inserir-les –salvant-les així de l'oblit– a la sardana, una dansa prehistòrica que arribà a l'Empordà a través de grecs i fenicis. Així, durant anys, hem conegut al Pep Ventura que la literatura catalanista amaga darrere una imatge volgudament tergiversada.

Les finalitats polítiques –que al tombant

de segle XX cerquen la creació i institucionalització de nous mites i noves tradicions per a una Catalunya moderna i sobirana– justifiquen la invenció d'una sardana tradicional, que s'imposa a tot el territori, fent necessària la visualització d'un demiürg per a «la dansa més bella de totes les danses que es fan i es desfan».

L'exposició temporal Pep Ventura abans del mite: quan la sardana era un ball de moda trenca definitivament amb aquest discurs tradicional. Presenta el músic empordanès en el context de la seva època, quan al teatre de la vila hi actuen companyies d'òpera italianes, els joves republicans ballen sardanes i les societats corals donen veu a la classe social obrera. Situa la seva trajectòria professional al bell mig de les transformacions socials i culturals que sotraguen l'Europa del vuitcents i les seves composicions musicals en relació a la nova societat de l'oci i l'espectacle. Es tracta d'una oportunitat única per copsar el bategar de la Figueres del segle XIX, i una bona ocasió per conèixer un bocí més de la història.

Amics de la Sardana de Vilassar de Mar s'adhereix a la proclamació de 2009 Any Amades. Sota el lema, Joan Amades, la memòria d'un poble, l'Associació Cultural Joan Amades, impulsa un seguit d'activitats divulgatives de l'obra d'aquest folklorista català de formació autodidacta que va dedicar la seva vida a l'estudi i recuperació del patrimoni de cultura popular del nostre país.

Joan Amades va néixer el 23 de juliol de 1890, al barri barceloní del Raval. Fill d'una família obrera que arribà a Barcelona amb la gran allau d'immigrants que a mitjans del segle XIX deixà l'entorn rural català. La infantesa no va ser fàcil a causa de la situació econòmica familiar. Anà a l'escola només fins els 9 anys quan es posà a treballar per ajudar a l'economia familiar, els seus pares regentaven una parada de draperia als encants, que anys més tard ell convertiria en una parada de llibres de vell. Aquesta nova orientació del negoci seria clau en la formació del folklorista.

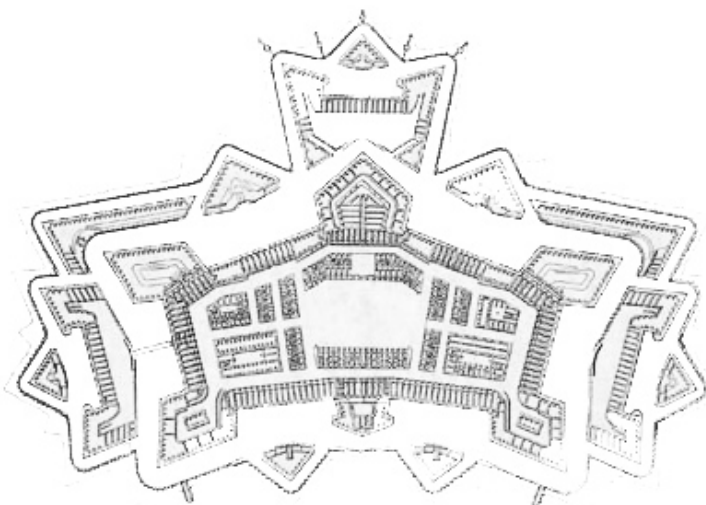

Joan Amades no és un intel·lectual que es pugui emmarcar dins els corrents culturals de l'època, res té a veure amb la burgesia, amb el noucentisme, ni amb el modernisme. Amades fou el darrer dels grans folkloristes autodidactes com Marià Aguiló, Aureli Capmany, Ramon Violant... que recolliren amb més entusiasme que mètode el tresor de la cultura popular catalana.

La producció de Joan Amades es heterogènia però d'un valor extraordinari. Els treballs aniran teixint la xarxa que finalment recolliran els grans llibres de síntesi com són el Costumari Català, obra en cinc volums ordenada al voltant del cicle de l'any, i Folklore de Catalunya.

Joan Amades i Gelats morí l'any 1959, es a dir que enguany s'han complert cinquanta anys de la seva mort.

L'activitat es completa amb una visita al Castell de Sant Ferran, la major fortalesa europea del segle XVIII

El Castell de Sant Ferran de Figueres va ser construït el segle XVIII, regnant a Espanya Fernando VI. Les freqüents entrades de tropes franceses durant la segona meitat del segle XVII i primers anys del XVIII van posar de manifest la necessitat de disposar, en aquest territori fronterer, d'una instal·lació militar destinada a evitar les contínues invasions dels exèrcits del país veí.

Margarida Vernetta, Presidenta d'Amics de la Sardana de Vilassar de Mar
5 de setembre de 2009

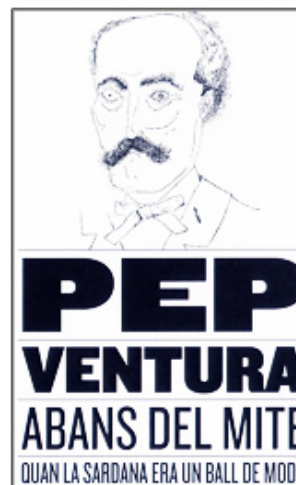

Amics de la Sardana ha programat una sortida a Figueres, capital de la Cultura Catalana 2009, amb la finalitat de visitar dues exposicions relacionades amb la cultura popular que tenen lloc en dos museus d'aquesta ciutat.

La primera exposició està ubicada en el museu del joguet i forma part dels actes que enguany es celebren al voltant de la figura de Joan Amades amb motiu del cinquentenari de la seva mort. La mostra està composta per una impressionant col·lecció d'auques, goigs, plecs, estampes, fulls solts, llibres i altres imatges reunides per l'etnòleg i folklorista més prolífic que ha tingut mai el nostre país, autor del Costumari Català

La segona exposició que té lloc al museu de l'Empordà, està comissariada per la musicòloga

Anna Costal i es presenta sota el títol: "Pep Ventura, abans del mite. Quan la sardana era un ball de moda". L'exposició gira al voltant de la figura d'aquest músic i compositor empordanès que posa de relleu una visió trencadora de la seva trajectòria professional vinculada als fets polítics, socials i culturals de l'època.

Amics de la Sardana de Vilassar de Mar
5 de setembre de 2009